

บทที่ 2 งานเขียนแนวสำนึกนิยม

NTC's Dictionary of Literary Terms ได้ให้ความหมายของสำนึกนิยม หรือ **Realism** ไว้ว่า

Generally, accuracy in the portrayal of life or reality, or VERISIMILITUDE, a recurring goal of LITERATURE, often seen in contrast to the aims of ROMANTICISM, IMPRESSIONISM, and EXPRESSIONISM.'

ใน *ศัตวรรษวรรณกรรม* กอบกุล อิงคุทานนท์ ได้พูดถึง **Realism** ไว้ว่า

Realism (แนวสำนึกนิยม) เป็นการเคลื่อนไหวของแนวคิดที่ก่อตัวในศตวรรษที่ 19 เพื่อต่อต้านแนวโรแมนติคนิยม (romanticism) แนวสำนึกนิยมกลายเป็นแนวสำคัญในงานบันเทิงคดีของยุคนี้ซึ่งได้รับความนิยมในฝรั่งเศส อังกฤษ และอเมริกา งานเขียนแนวนี้จะสะท้อนเนื้อหาที่สมจริงของชีวิตสังคม และสนใจสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างสามัญในสังคม เช่น ชีวิตสามัญชน คนชั้นกลาง และสิ่งสามัญทั่วไปในสังคม การกระทำเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะมีผลพวงซึ่งสมจริงเสมอ และตัวละครจะประพฤติตัวอย่างที่เป็นจริงในสังคม

¹ Kathleen Momer and Ralph Rausch, eds., *NTC's Dictionary of Literary Terms* (Illinois : NTC Dictionary Group, 1975) 182.

จากคำนิยามเหล่านี้สามารถสรุปได้ว่า สัจนิยม คือ การเคลื่อนไหวของแนวความคิดทางวรรณกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในยุโรป (โดยเฉพาะฝรั่งเศส) ในอเมริกา และในอังกฤษ ในศตวรรษที่สิบเก้า โดยใช้งานเขียนประเภทนวนิยายเพื่อสะท้อนภาพชีวิตของคนธรรมดาทั่ว ๆ ไป นักเขียนสัจนิยมในศตวรรษที่สิบเก้าที่มีแนวการเขียนที่โดดเด่น ได้แก่ นักเขียนฝรั่งเศส เช่น ออนเนอเร เดอ บาลซัค (Honoré de Balzac) และ กุสตาฟ โฟลแบร์ต (Gustave Flaubert) นักเขียนอังกฤษ เช่น จอร์จ เอลเลียต (George Eliot) จอร์จ เมอร์ริธ (George Meredith) แอนโทนี ทรอลโลป (Anthony Trollope) และ ทมัส ฮาร์ดีย์ (Thomas Hardy) นักเขียนอเมริกัน เช่น วิลเลียม ดีน เฮาเวลล์ (William Dean Howells) มาร์ค ทเวน (Mark Twain) และ เฮนรี เจมส์ (Henry James) นักเขียนรัสเซีย เช่น อีวาน ตูร์กิเนียฟ (Ivan Turgenev) เฟียวดอร์ ดอสโตเยฟสกี (Fyodor Dostoyevsky) และ ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy)

นักเขียนเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากผู้อ่านที่เป็นคนชั้นกลางซึ่งนับวันแต่จะเพิ่มจำนวนขึ้น งานเขียนของเขาจึงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ของตัวละครซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจและเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตของตนเองได้ นักเขียนสัจนิยมจะเสนอตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ เหมือนกับเป็นการบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การเขียนในแนวนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายตายเพราะนักเขียนจะต้องใช้ความสามารถในการเลือกสรรทั้งเหตุการณ์ ฉาก และ บทสนทนา ตลอดจนใช้ท่วงทำนองการเขียนที่เหมาะสม นักเขียนสัจนิยมจะเน้นไปที่การวิเคราะห์จิตใจตัวละครมากกว่าการเน้นโครงเรื่อง แนวโน้มเช่นนี้นำไปสู่นวนิยายแนวจิตวิทยาวิเคราะห์ (Psychoanalytical Novels) ของ เฮนรี เจมส์ และพัฒนาไปเป็นนวนิยายเชิงกระแสสำนึก (Stream of Consciousness Novels)

สำนึกนิยมในยุโรป

เมื่อกล่าวถึงนักเขียนแนวสำนึกนิยมในยุโรปมักจะหมายถึงนักเขียนฝรั่งเศส เพราะนักเขียนฝรั่งเศสได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำในแนวคิดนี้ ใน*ประวัติศาสตร์คตินิฝรั่งเศส* ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร กล่าวว่

ความคิดแบบเรอาลิสต์ (สำนึกนิยม) ในวรรณคดีนี้ จะเกิดขึ้นเป็นปฏิกิริยาต่อความคิดแบบโรม้องติค (จินตนิยม) เพื่อคัดค้านว่ลักษณะโรม้องติคนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิต . . . ความคิดแบบเรอาลิสต์นี้ย่อมมีพื้นฐานมาจากความเปลี่ยนแปลงและสภาพสังคมและเหตุการณ์ในสมัยนั้นนั่นเอง

การเปลี่ยนแปลงในสังคมในประเทศฝรั่งเศสที่เป็นพื้นฐานของความคิดนี้ คือการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1840 เพื่อล้มล้างระบบกษัตริย์ นอกจากนั้นยังมาจากแนวคิดแบบสังคมนิยมของชนชั้นกรรมาชีพ ชนชั้นกลาง ตลอดจนปัญญาชน ที่ต้องการจะปรับปรุงสภาพชีวิตให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อแนวคิดนี้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เริ่มด้วยทฤษฎีเรื่องกำเนิดของมนุษย์ของชาร์ลส์ ดาร์วิน และการค้นพบเรื่องไฟฟ้าของนักวิทยาศาสตร์ฝรั่งเศส ชื่อ อังแปร์ ซึ่งจะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ด้านอุตสาหกรรม เมื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทในชีวิตของทุกคน ทำให้เกิดความคิดว่จำเป็นที่จะต้องรับความจริงในทุกด้าน เลิกใช้ความฝันหรือจินตนาการอย่างที่เคยเป็นมาและหันมาศึกษามนุษย์ตามความเป็นจริง ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร กล่าวว่ว่ ลักษณะสำนึกนิยมที่แสดงออกในงานเขียนมีสองประการ คือ *การเขียนโดยศึกษาและวาดภาพจากรายละเอียดของชีวิตจริง* ซึ่งก็ไม่ใช่ของใหม่โดยสิ้นเชิง ลักษณะการเขียนแบบนี้เคยมีมาแล้วในสมัยก่อนหน้านี้ แต่แนวโน้มของสำนึกนิยมในสมัยศตวรรษที่สิบเก้าต้องการเน้นให้สังเกตและศึกษาให้เข้าถึงสภาพจิตใจไม่ใช่เพียงแต่มองด้วยตาเท่านั้น นอกจากนั้น

ยังเน้นการไม่แสดงตนเองในงานเขียนโดยเด็ดขาด ซึ่งก็คือ การคำนโดยตรงต่อ ลักษณะแนวคิดแบบโรแมนติกซึ่งมักจะแสดงตนเองในงานเขียน นักเขียนสังคมนิยมมีมุมมองที่กว้างกว่านักเขียนโรแมนติกคือ ต้องการศึกษาจิตใจทั้งของตนเองและของผู้อื่น แต่มองตรงโดยไม่ผ่านความรู้สึกของผู้เขียน มุ่งเพียงสื่อสิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเท่านั้น หลักการเขียนเช่นนี้ทำให้งานเขียนมีลักษณะเป็นกลาง (impersonnel)

นักเขียนฝรั่งเศสที่เขียนในแนวสังคมนิยม ได้แก่ โพลแบร์ต โดเดต์ และ โมปัสซังต์ มาดาม โบวารี (*Madame Bovary*) เป็นงานเขียนชิ้นเอกของโพลแบร์ต และเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของนวนิยายประเภทสังคมนิยมในด้านที่ใช้การสังเกต รายละเอียดและเสนอภาพที่ตรงความเป็นจริง *เด็กน้อย (Le Petit Chose)* เป็นนวนิยายที่อาจกล่าวได้ว่า คือ อัตชีวประวัติของโดเดต์เอง ซึ่งเขียนจากความทรงจำจากชีวิตจริงในอดีตเมื่อวัยเด็กที่ต้องพบกับความยากลำบากเพราะพ่อแม่ล้มละลาย นวนิยายเรื่องนี้จัดว่าเป็นงานเขียนสังคมนิยมที่เห็นได้จากการเขียนถึงรายละเอียดที่เที่ยงตรงตามความเป็นจริง

แม้ว่านักเขียนฝรั่งเศสจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำในแนวการเขียนแบบสังคมนิยม แต่ก็มีนักเขียนอังกฤษคนหนึ่งสมควรได้รับการยกย่องในฐานะนักเขียนสังคมนิยมคนสำคัญ คือ จอร์จ เอลเลียต ในวารสาร *Atlantic Monthly* ฉบับเดือนตุลาคม ค.ศ. 1866 เฮนรี เจมส์ กล่าวว่า จอร์จ เอลเลียต นั้น เป็น 'a painter of bourgeois life as Thackeray was a painter of the life of drawing rooms,' ในนวนิยายของเธอ จอร์จ เอลเลียต จะวาดภาพชีวิตของคนชั้นกลางที่สมบูรณ์แบบเต็มไปด้วยรายละเอียดซึ่งมาจากการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวที่เธอเติบโตขึ้นมาั่นเอง ผลงานของ จอร์จ เอลเลียต ได้แก่ เรื่อง *Silas Marner*, *The Mill on the Floss* และ *Felix Holt* เป็นต้น

นักเขียนสังคมนิยมในยุโรปอีกคนหนึ่งที่มีความสำคัญและยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวการเขียนของ เฮนรี เจมส์ คือ อิวาน ตูร์กีนีเยฟ นักเขียนชาวรัสเซีย ในฐานะนักเขียนสังคมนิยม ตูร์กีนีเยฟศึกษาชีวิตอย่างลึกซึ้งทั้งแง่มุมภายในและภายนอก และนำเสนอเรื่องของชีวิตไว้ในนวนิยายให้แก่ผู้อ่าน นวนิยายในแนวสังคมนิยมของตูร์กีนีเยฟ ได้แก่ เรื่อง *Nest of Noblemen* และ *Wilhelm Meister* เป็นต้น

สังคมนิยมในอเมริกา

ในช่วงปลายศตวรรษที่สิบเก้าต่อกับต้นศตวรรษที่ยี่สิบ ถือเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของวรรณคดีอเมริกันที่จะเปลี่ยนจากแนวจินตนิมมมาสู่แนวสังคมนิยมและธรรมชาตินิยม รองศาสตราจารย์ ฉันทนา ไชยชิต ได้กล่าวไว้ว่า

ในแนวการเขียนแบบสังคมนิยมนักเขียนพยายามแสดงให้เห็นภาพชีวิตด้วยการบรรยายขยายความอย่างตรงไปตรงมา และไม่ได้สร้างภาพหรือเนื้อหาให้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุดมคติต่อความสง่าใด ๆ ทั้งสิ้น ในหลักการสำคัญ นักเขียนไม่พึงประสงค์ที่จะสร้างเรื่องราวชีวิตเพื่อสั่งสอนศีลธรรม แนวการเขียนเช่นนี้เริ่มขึ้นในวรรณคดีอังกฤษ . . . และได้กลายเป็นแนวเขียนสำคัญในวรรณคดีอเมริกัน โดยเฉพาะในทศวรรษที่เริ่มด้วยปี ค.ศ. 1880 ผู้ที่นำแนวการเขียนเช่นนี้มาใช้อย่างมาก คือ วิลเลียม ดีน เฮาเวลล์ และผู้ที่รับมาใช้อย่างจริงจัง คือ เฮนรี เจมส์²

² ฉันทนา ไชยชิต, *วรรณคดีอเมริกัน* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532) 47.

ใน *The Problem of American Realism* ไมเคิล เดวิทท์ เบลล์ (Michael Davitt Bell) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า

Ever since *Howells* declared *his* so-called Realism War in the 1880s, it has been a staple of literary history that the great development in American fiction after the Civil War was the rise of 'realism'.

เมื่อกล่าวถึงนักเขียนสัญนิยมอเมริกันที่เริ่มงานเขียนในยุคหลังสงครามกลางเมือง และต่างก็ประสบความสำเร็จในอาชีพของตนในทศวรรษปี ค.ศ. 1880 ย่อมหมายถึงนักเขียนสามคนนี่คือ วิลเลียม ดีน เฮาเวลล์ มาร์ค ทเวน และ เฮนรี เจมส์ ถึงแม้ว่านักเขียนทั้งสามคนจัดว่าเป็นนักเขียนในแนวสัญนิยม แต่ทั้งสามคนกลับมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งในด้านแนวความคิดและแนวการเขียนจนไม่สามารถจัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ ทั้ง มาร์ค ทเวน และ เฮนรี เจมส์ ต่างก็เป็นเพื่อนสนิทของเฮาเวลล์ แต่ทั้งคู่ก็มิได้มีความเกี่ยวข้องกันเลยโดยเฉพาะในด้านวรรณกรรม แม้ว่าเจมส์จะเขียนบทวิจารณ์นักเขียนหลายต่อหลายคน แต่เขาก็ไม่เคยเขียนบทวิจารณ์ มาร์ค ทเวน และผลงานของทเวนเลย นอกจากนี้ทั้ง เฮนรี เจมส์ และ มาร์ค ทเวน ต่างก็มีแนวการเขียนที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่เจมส์เลือกที่จะเขียนเรื่องราวชีวิตของคนในแต่ละประเทศ แต่ละถิ่น ที่มีขนบธรรมเนียมต่างกัน หรือเขียนถึงเรื่องของคนอเมริกันที่ไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนกับกลุ่มคนต่างวัฒนธรรม แต่ทเวนกลับเล่าเรื่องราวที่แสดงภาพชีวิตของคนอเมริกันทั่ว ๆ ไป ที่อยู่ในอเมริกาในสมัยนั้น เช่น เรื่อง *Life on the Mississippi*, *The Adventures of Tom Sawyer* และผลงานที่ทุกคนรู้จักดี คือ *The Adventures of Huckleberry Finn* จนทเวนได้รับการยกย่องว่าเป็นนักเขียนที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดแบบอเมริกันในงานเขียนได้ดีที่สุดคนหนึ่ง

ขณะที่ มาร์ค ทเวน และ เฮนรี เจมส์ ได้รับการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มนักเขียนสำคัญ (major writers) แต่เฮาเวลล์กลับได้รับการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มนักเขียนอันดับรอง (minor writers) ทั้ง ๆ ที่เฮาเวลล์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อสัจนิยมอเมริกัน ในประเด็นนี้เบลล์กล่าวว่าเฮาเวลล์มีบทบาทสำคัญต่อสัจนิยมอเมริกันในฐานะที่เขาเป็น ผู้รณรงค์อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการเขียนในแนวสัจนิยมไม่ใช่ในฐานะที่เขาเป็นนักเขียน ผู้มีผลงานสำคัญในแนวนี้ เบลล์กล่าวว่า

Howells's *centrality to the category 'American realism'* is not based on his fiction but on his public campaign for literary *realism*,³

คงจะเว้นเสียไม่ได้ที่จะกล่าวถึงบทบาทสำคัญของเฮาเวลล์ที่มีต่อการเขียนในแนวสัจนิยมในอเมริกาซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน ในบทความชื่อ "*Criticism and Fiction*" เฮาเวลล์ประกาศว่า

Let fiction cease to lie about life . . . let it portray *men* and *women as* they are, actuated by *the motives and the* passions in *the* measure we all *know*, . . . *let it speak the* dialect, the language, that *most* American *know* - *the language* of unaffected *people* everywhere.

³ Michael Davitt Bell, *The Problem of American Realism* (Chicago : The University of Chicago Press, 1993) 14.

จากบทความนี้เห็นได้ชัดเจนว่าแนวคิดของเฮาเวลล์เป็นแนวคิดแบบสัจนิยม
ดังนั้น จึงสมควรยกย่องว่าเฮาเวลล์เป็นผู้ริเริ่มคนสำคัญในแนวการเขียนแบบสัจนิยม
ในอเมริกา

สัจนิยมในแนวของ เฮนรี เจมส์

แม้ เฮนรี เจมส์ จะเป็นนักเขียนในแนวสัจนิยม แต่สัจนิยมของเขาก็มีลักษณะ
เฉพาะของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากทั้ง มาร์ค ทเวน และ เฮาเวลล์ ถ้าลองย้อนกลับไป
ดูช่วงที่ เฮนรี เจมส์ เริ่มต้นอาชีพนักเขียนในทศวรรษปี ค.ศ. 1860 จะเห็นได้ว่า
เฮนรี เจมส์ . เป็นนักวิจารณ์วรรณกรรมมากกว่าเป็นนักเขียนนวนิยายและจาก
หลักเกณฑ์ที่เขาใช้ในการวิจารณ์วรรณกรรม เราอาจจะอนุมานได้ถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ
สัจนิยมของเขา เมื่อ เฮนรี เจมส์ ใช้คำว่า ‘สัจนิยม’ ในบทวิจารณ์เขาหมายถึง สิ่ง
เฉพาะเจาะจงมากกว่า ‘ความจริงตามธรรมชาติ’ หรือความปรารถนาที่จะ ‘เป็นจริง’
ในบทความวิจารณ์นวนิยายที่เขียนโดย อเล็กซานเดอร์ ดูมาส์ (Alexander Dumas,
Jr.) ในปี ค.ศ. 1866 เฮนรี เจมส์ ได้ปรารถถึงผลกระทบของนวนิยายเรื่องนี้ว่าทำให้
ผู้อ่านรู้สึกหดหู่ บิบบิ้น เขาย้ำว่าความยิ่งใหญ่ของผลงานศิลปะควรอยู่ที่ว่า ผลงานนั้น
ต้องยกระดับจิตใจของผู้อ่าน

ในประเด็นที่เกี่ยวกับศิลปะ (Art) และจริยธรรม (Morality) เฮนรี เจมส์ เชื่อ
ว่าศิลปะและจริยธรรมเป็นสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ศิลปะก็คือ ศิลปะ นวนิยาย คือ
ศิลปะประเภทหนึ่งที่ไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสั่งสอนศีลธรรม แต่เขียนขึ้น
มาเพื่อสะท้อนให้เห็นชีวิต เจมส์กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “*The Art of Fiction*” ในปี
ค.ศ. 1884 ว่า ‘*The only reason for the existence of a novel is that it does
attempt to represent life.*’

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับ ‘ความจริง’ เจมส์กล่าวว่านวนิยายให้ความรู้สึกของความเป็นจริง (sense of reality) และความจริงในนวนิยายนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของเนื้อหาของผู้เขียน แต่ขึ้นอยู่กับพลังแห่งความรู้สึกหรือจินตนาการของเขาต่างหาก นี่คือความคิดของ เฮนรี เจมส์ เกี่ยวกับ ‘ความจริง’ ในขณะที่เฮาเวลล์จะวาง ‘มาตรฐานของความจริง’ ไว้กับ ‘สิ่งที่ป็นธรรมดา ธรรมชาติ และความซื่อสัตย์’ นอกจากนี้เจมส์ยังกล่าวว่าคุณภาพของงานศิลปะไม่ได้อยู่ที่ความจริงหรือจริยธรรมที่สมมติขึ้นมา (supposed reality or morality) แต่อยู่ที่ศักยภาพแห่งจิตใจของผู้ที่สร้างมันขึ้นมา (the quality of the mind of the producer)

ในบทความเรื่อง “*The Art of Fiction*” นี้ เจมส์ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับความเป็นจริงไว้ว่า

You will not write a good novel unless you possess the sense of reality, but it will be difficult to give you a recipe for calling that sense into being.

ส่วนในเรื่องชีวิตและศิลปะนั้นเจมส์คิดว่าชีวิตและศิลปะเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้เลย เขายืนยันว่าความรู้สึกต่อชีวิตเช่นใดเขาก็จะรู้สึกต่อศิลปะเช่นนั้น ดังนั้นศิลปะจึงมีความสัมพันธ์อย่างที่สุดกับชีวิต

It is art that makes life, makes interest, makes importance, . . . and I know of no substitute whatever for the force and beauty of its process.

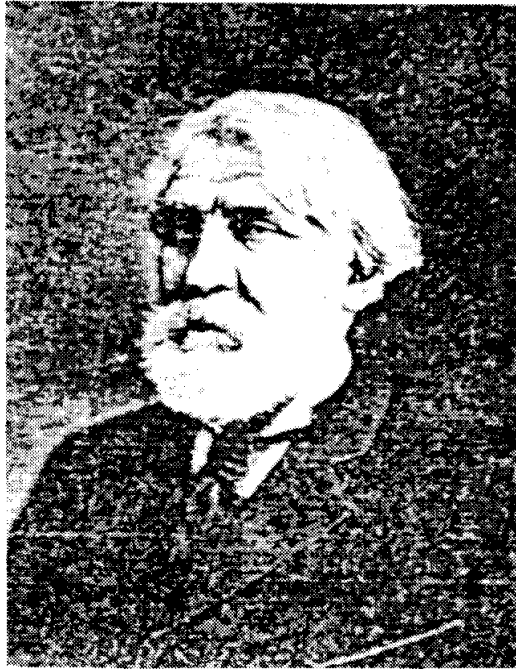
ในงานเขียนนวนิยายและเรื่องสั้น เฮนรี เจมส์ ได้ใช้หลักการนี้ในการสร้างงานศิลปะที่สมบูรณ์แบบเพื่อแสดงให้เห็นความจริงแท้ของประสบการณ์ชีวิตโดยการวิเคราะห์เจาะลึกลงไปถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของมนุษย์ผ่านตัวละครของเขาเพื่อ

จะเผยความจริงแท้ของสิ่งที่อยู่ภายใน ด้วยวิธีการเช่นนี้ เฮนรี เจมส์ จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นนักเขียนคนสำคัญในแนวเขียนเชิงจิตวิทยาวิเคราะห์และสำนึกนิยมของเขา ก็คือ **สำนึกนิยมที่สะท้อนถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจนั่นเอง**

นักเขียนที่มีอิทธิพลต่อแนวการเขียนของ เฮนรี เจมส์

ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวการเขียนของ เฮนรี เจมส์ อาจกล่าวได้ว่า เฮนรี เจมส์ ผู้มีแนวการเขียนแบบสำนึกนิยม ได้รับอิทธิพลมาจาก วิลเลียม ดิน เฮาเวลล์ นักเขียนอเมริกันร่วมสมัยที่เป็นผู้โจมตีการเขียนในแนวจินตนิยมและยกย่องสรรเสริญแนวการเขียนแบบสำนึกนิยม เฮาเวลล์ซึ่งเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการของวารสาร *Atlantic Monthly* และ เฮนรี เจมส์ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันมาตลอดชีวิต เฮาเวลล์เป็นผู้ที่สนับสนุนตีพิมพ์ผลงานของ เฮนรี เจมส์ ในวารสารที่เขาเป็นบรรณาธิการอยู่เสมอ นอกจากนั้นยังอาจพิจารณาได้ว่า เฮนรี เจมส์ ได้รับอิทธิพลบางส่วนมาจาก นาธาเนียล ฮอว์ธอร์น (Nathaniel Hawthorne) นักเขียนชาติเดียวกันกับเขา เฮนรี เจมส์ เคยเขียนบทความวิจารณ์แนวการเขียนของฮอว์ธอร์นไว้ด้วย นักวิจารณ์กล่าวว่าฮอว์ธอร์นได้ริเริ่มแนวการเขียนที่ใช้แก่นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในเรื่อง *The Marble Faun* แก่นเรื่องเช่นนี้ เฮนรี เจมส์ ได้นำมาใช้ในงานเขียนหลาย ๆ เรื่อง และ เฮนรี เจมส์ ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักเขียนที่เชี่ยวชาญเป็นพิเศษในการเขียนเรื่องแนวนี้

นอกจากนักเขียนซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชาติที่มีอิทธิพลต่อแนวการเขียนของ เฮนรี เจมส์ แล้ว ยังมีนักเขียนต่างชาติหลายคนที่นักวิจารณ์กล่าวว่ามามีอิทธิพลต่อแนวการเขียนของ เฮนรี เจมส์ นับตั้งแต่ บาลซัค กุสตาฟ โพลแบร์ต นักเขียนพี่น้องตระกูลเดอ กองกูรต์ และ เอมีล โซลา แต่นักเขียนต่างชาติสองคนที่น่าจะมีอิทธิพลต่อ เฮนรี

ตุร์กนีเยฟ นักเขียนชาวรัสเซีย

จอร์จ เอลเลียต นักเขียนชาวอังกฤษ

เจมส์ อย่างแท้จริง คือ นักเขียนชาวรัสเซีย อิวาน ตูร์กีนีเยฟ และนักเขียนชาวอังกฤษ จอร์จ เอลเลียต เฮนรี เจมส์ ได้มีโอกาสพบกับตูร์กีนีเยฟ ซึ่งเขายกย่องว่าเป็นนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลก ในช่วงที่เขาพำนักอยู่ในกรุงปารีสระหว่างปี ค.ศ. 1875-1876 แต่ เฮนรี เจมส์ ค้นเคยกับงานเขียนของตูร์กีนีเยฟมาก่อนแล้ว ดังเช่นที่ คอร์เนเลีย พัลซิเฟอร์ เคลลี (Cornellia Pulsifer Kelly) ได้กล่าวไว้ว่า

James was not to meet him [Turgenev] personally *till* late in 1875 when, craving intimate acquaintance with the Russian, he was deliberately to seek him *out* in Paris, but during 1873 and 1874 the *influence* of Turgenev was, through his novels, entering James's blood like a tonic *serum*.⁴

การที่ เฮนรี เจมส์ ชื่นชมตูร์กีนีเยฟเพราะว่าเขาได้พบแนวความคิดบางประการเกี่ยวกับตัวละครและโครงเรื่องซึ่งเขาสามารถนำมาทดลองใช้ในนวนิยายของเขาเอง เฮนรี เจมส์ ได้พบว่าตูร์กีนีเยฟศึกษาชีวิตของตัวละครอย่างละเอียดทั้งแง่มุมภายในและภายนอก ตูร์กีนีเยฟยังได้แสดงให้เห็นความเป็นไปของชีวิตไว้ในนวนิยายของเขา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตูร์กีนีเยฟเป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ใน “*French Poets and Novelists*” เฮนรี เจมส์ ได้กล่าวถึงตูร์กีนีเยฟไว้ว่า

If his manner is that of a *searching* realist, *his* temper is that *of* an earnestly attentive observer, and the result of this temper *is* to make *him* take a *view of* the great

⁴ Cornellia Pulsifer Kelly, *The Early Development of Henry James* (Urbana : University of Illinois Press, 1965) 176.

spectacle of human life more general, more impartial, more unreservedly intelligent, than that of any novelist we know.

เช่นเดียวกับตอร์กึเนียฟ เฮนรี เจมส์ ได้ศึกษาและตีแผ่ชีวิตของตัวละครในนวนิยายของเขาอย่างละเอียดทุกแง่มุมโดยเฉพาะในด้านจิตใจ ในการบอกเล่าชีวิตของตัวละคร เฮนรี เจมส์ ทำตัวประหนึ่งว่าเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ใกล้ชิดและบอกเล่าเหตุการณ์นั้นให้ผู้อ่านได้รับทราบผ่านตัวหนังสือของเขา

ภาพล้อเลียนของ แม็กซ์ เบียร์โบห์ม (Max Beerbohm) แสดงให้เห็นพลังแห่งจินตนาการ การสังเกตและประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัว เฮนรี เจมส์

แต่สิ่งสำคัญที่ เฮนรี เจมส์ ได้เรียนรู้จากตุร์กิเนียฟเกี่ยวกับตัวละครก็คือ การเลือกตัวละครที่น่าสนใจทางด้านจริยธรรม หรือ ‘*morally interesting*’ ตุร์กิเนียฟได้แสดงให้เห็นว่าตัวละครที่ล้มเหลวและพ่ายแพ้ต่อชีวิตนั้นน่าสนใจ และให้บทเรียนแก่ผู้อ่านมากกว่าตัวละครที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ความผิดพลาดล้มเหลวที่ตัวละครประสบนั้นเกิดได้สองทาง ทั้งจากภายใน คือ จากจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของตัวละครเอง และจากภายนอก คือ เกิดจากความผันผวนของโชคชะตาที่เอาชนะธรรมชาติอันสูงส่งของตัวละครได้

แม้จะชื่นชมตุร์กิเนียฟมาก แต่ก็มีเรื่องหนึ่งที่ เฮนรี เจมส์ ไม่ค่อยจะเห็นด้วยกับตุร์กิเนียฟนัก นั่นคือ เรื่องทัศนคติต่อชีวิต เจมส์คิดว่าตุร์กิเนียฟเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ในบทความเรื่องเดียวกันเจมส์กล่าวว่า

The *foremost* impression of *M. Turgenev's* reader is that he *is* morbidly serious, that he *takes* life terribly *hard*.

We move in an atmosphere of unrelieved sadness.

สำหรับ เฮนรี เจมส์ แล้ว เขารู้ว่าชีวิตก็คือ สงคราม แต่หน้าที่ของนักเขียนต้องถ่ายทอดชีวิตอย่างตรงไปตรงมา และไม่ทำให้ชีวิตนั้นดูเลวร้ายไปกว่าความเป็นจริง ในแนวคิดนี้เจมส์ชื่นชม จอร์จ เอลเลียต นักเขียนสตรีที่เจมส์เคยเขียนจดหมายเล่าให้บิดาฟังว่าเธอเป็นคนขี้เหร่อย่างมาก แต่เขาก็หลงรัก ‘หญิงผู้มีความรู้ที่หน้าตาเหมือนม้าผู้เสียแล้ว’ เช่นเดียวกับตุร์กิเนียฟ เธอมองชีวิตในแง่มุมของความเศร้าแต่เธอไม่เคยเสียสติหรือยับยั้งชีวิต ความเศร้าของเธอกลับนำมาซึ่งความอ่อนโยนอันน่าสะเทือนใจ

จอร์จ เอลเลียต เป็นนักเขียนอีกผู้หนึ่งที่ เฮนรี เจมส์ ได้เรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับตัวละคร ในฐานะนักเขียน จอร์จ เอลเลียต จะศึกษาคนที่อยู่รอบตัว เธอจะมองเข้าไปในหัวใจ เจาะลึกลงไปถึงจิตวิญญาณ และเธอก็ได้พบกฎแห่งความเป็นธรรมชาติของมนุษยชาติ (the laws of mankind) นั่นก็คือ มนุษย์ทุกรูปทุกนามจะต้องเผชิญกับปัญหา เอลเลียตไม่ได้นำเอาผู้คนทุกประเภทมาไว้ในหนังสือเพียงเล่มเดียว เช่น ที่ เกอเธ่ (Goethe) ทำ แต่เธอได้ชี้ให้เห็นปัญหาของชีวิตที่คนทุกคนต้องประสบและแสวงหาหนทางแก้ไขไม่ว่าจะเป็นคนชั้นสูงหรือชั้นต่ำ ในผลงานของเธอ จอร์จ เอลเลียต จะให้ความสนใจต่อตัวละครและความเข้าใจที่เธอมีต่อตัวละครนั้นนำมาซึ่งความเห็นอกเห็นใจ ด้วยเหตุนี้ เจมส์จึงยกย่องว่า จอร์จ เอลเลียต เป็นนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ในด้านตัวละครถึงแม้ว่าเขาจะไม่ชอบโครงเรื่องของเธอนักก็ตาม ใน *Note and Reviews* เฮนรี เจมส์ วิเคราะห์โครงเรื่อง (plot) ของ จอร์จ เอลเลียต ว่า *'Her plots have always been artificial, - clumsily artificial - the conduct of her story slow, and her style diffuse.'* แต่เมื่อวิเคราะห์ผลงานของ จอร์จ เอลเลียต อย่างละเอียดแล้ว ความเด่นในการสะท้อนภาพตัวละครของเธอทำให้เจมส์สามารถมองข้ามข้อบกพร่องเกี่ยวกับโครงเรื่องของเอลเลียตไปได้ เฮนรี เจมส์ เคยถือว่าการเขียนนวนิยายโครงเรื่องคือ สิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกเป็นเสมือนหัวใจของนวนิยาย แต่จากการที่ได้ศึกษางานของ จอร์จ เอลเลียต เขาได้พบว่าตัวละครต่างหากที่เป็นหัวใจของนวนิยายแม้นวนิยายจะจบลงไปแล้วผู้อ่านก็ยังคงจำตัวละครได้ เหตุที่จำได้ไม่ใช่เพราะพฤติกรรมของตัวละครแต่เพราะสิ่งที่ตัวละครเป็นต่างหาก

นอกจากนั้นผู้อ่านที่อ่านงานเขียนของ จอร์จ เอลเลียต จะไม่ประสบกับความคับแค้นหดหู่ดังเช่น เมื่ออ่านผลงานของนักเขียนฝรั่งเศสสมัยใหม่ เธอจะแสดงให้เห็นความดีงามที่ซุกซ่อนอยู่ท่ามกลางความชั่วร้าย และนี่คือสิ่งที่ทำให้เธอมีอิทธิพลต่อ เฮนรี เจมส์ มาก คอร์เนเลีย พัลซิเฟอร์ เคลลี ได้กล่าวไว้ว่า

With George Eliot there had been no such depression; though her *subjects were* sometimes normally *hideous*, *her reaction* had *always been* one of *moral beauty*. She had *seen the good beneath the evil, the hidden significance of things, and revealed it to the reader, and*⁵ *the effect of her books was inspiring.*

นอกจากนี้เคลลียังได้กล่าวว่า นักเขียนพันธมิตรทั้งสามคน คือ เอลเลียต นักเขียนชาวอังกฤษ ตูร์กิเนียฟ นักเขียนชาวรัสเซีย และ เฮนรี เจมส์ นักเขียนชาวอเมริกัน ล้วนแต่มีทัศนคติในเรื่องจริยธรรมเหมือนกัน และยังเป็นผู้ที่มองชีวิตในแง่ลบเหมือนกันและใช้วิธีการอย่างเดียวกันในการปฏิบัติต่อชีวิต เคลลีสรุปว่าเอลเลียตมีอิทธิพลต่อเจมส์ในแง่ของทัศนคติที่มีต่อตัวละครจึงทำให้เขามีมุมมองทั้งในด้านปรัชญาและจิตวิทยา แต่ทว่ายังคงมีความเมตตาและเห็นอกเห็นใจตัวละคร ในขณะที่ ตูร์กิเนียฟมีอิทธิพลต่อเจมส์ในแง่ของวิธีการและการปฏิบัติ⁶

⁵ Comellia Pulsifer Kelly, *The Early Development of Henry James* (Urbana : University of Illinois Press, 1965) 67.

⁶ *Ibid.*, p. 232.

คำถาม

1. งานเขียนแบบจินตนิยมนมีลักษณะอย่างไร
2. งานเขียนแบบสัจนิยมมีลักษณะอย่างไร
3. อะไรคือสาเหตุให้นักเขียนเปลี่ยนแนวคิดจากแบบจินตนิยมนมาเป็นสัจนิยม
4. นักเขียนสัจนิยมชาวฝรั่งเศสคือใครบ้าง
5. นักเขียนสัจนิยมชาวอังกฤษคือใครบ้าง
6. วิลเลียม ดีน เฮาเวลส์ มีบทบาทอย่างไรต่อการเขียนในแนวสัจนิยม
7. มาร์ค ทเวน และ เฮนรี เจมส์ มีแนวเขียนต่างกันอย่างไร
8. สัจนิยมในแบบของ เฮนรี เจมส์ เป็นอย่างไร
9. ตูร์กีเนียฟมีอิทธิพลต่อ เฮนรี เจมส์ อย่างไร
10. จอร์จ เอลเลียต มีอิทธิพลต่อ เฮนรี เจมส์ อย่างไร